

ÅRSBERÄTTELSE

Styrelsen för föreningen Kvinnor i Statens Tjänst får härmed avgiva redogörelse för sin verksamhet under arbetsåret 1947/48.

I. FÖRENINGENS ORGANISATION M. M.

Styrelsen har under arbetsåret utgjorts av:

- Fru Karin Almgren, *ordförande*, bostadsadr. Karlavägen 28, Stockholm, tel. 21 06 52 (Nedre Justitierevisionen),
fröken Aina Rydberg, *vice ordförande och kassaförvaltare*, bostadsadr. Lützingatan 7, Stockholm, tel. 60 89 12 (Tullverket),
fröken Margareta Meurling, *vice ordförande* med uppdrag att handhava propagandaarbetet m. m., bostadsadr. Lyckovägen 9, Äppelviken, tel. 26 34 91 (Pensionsstyrelsen),
fröken Ruth Gottheil, *sekreterare*, bostadsadr. Gjutaregatan 6, Stockholm, tel. 53 36 65 (Finansdepartementet),
fröken Hanna Olsen (Riksförsäkringsanstalten) och
fru Thyra Pege (Länsstyrelsen, Växjö).

Styrelsesuppleanter:

- Fru Karin Hedqvist, *vice sekreterare*, bostadsadr. Stigbergsgatan 32, Stockholm, tel. 41 91 45 (Svea Hovrätt),
fru Elsa Rabenius-Picotti (Kungl. Biblioteket),
fru Karen Edlund (Riksbanken) och
fru Gertrud Horwitz (Tandläkareinstitutet).

Till föreningen *kollektivt anslutna organisationer* samt deras representanter i styrelsen:

- 1) *Svenska Tullmannaförbundets kvinnliga biträdes- och tullkontoristpersonal:*
fröken Greta Rutqvist, suppleant fröken Brita Borelius.
- 2) *Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten:*
fröken Dagmar Lindgren, suppleant fröken Elisabeth Leander,

- 3) *Pensionsstyrelsens kvinnliga tjänstemäns förening:*
fröken Margareta Meurling, suppleant fru Gunhild Lagergren,
 - 4) *Riksförsäkringsanstaltens personalförening:*
fröken Aina Berg, suppleant fröken Astrid Flory,
 - 5) *Kommerskollegii personalförening:*
fröken Elsa Jansson, suppleant fröken Carin Chrysanter,
 - 6) *Domänverkets allmänna personalförening:*
fröken Hildur Jonson, suppleant fröken Irma Dahlberg,
 - 7) *Utrikesdepartementets kvinnliga personalförening:*
fru Runhild Welin, suppleant fru Sonja Silwander,
 - 8) *Riksgäldskontorets kvinnliga personalförening:*
fröken Alfhild Montell, suppleant fröken Anna-Lisa Larsson samt
 - 9) *Länsstyrelsernas kvinnliga befattningshavares Riksförbund:*
fröken Nanny Band, suppleant fru Birgit Bergström.
- Ombudsman:* advokaten Märta Wikström.
Klubbmästare: fröknarna Alfhild Montell och Dagmar Lindgren.
Revisorer: fröknarna Hildur Eriksson och Maja Östlind.
Revisorssuppleanter: fruarna Ruth Fogt och Wivan Swartling.
- Styrelsen har under arbetsåret hållit 10 sammanträden, protokollen utvisa 176 paragrafer.

Arbetsutskottet.

Ordinarie ledamöter ha varit fru Almgren, fröknarna Rydberg, Meurling, Olsen och Gottheil samt fru Broström. Dessutom har ombudsmannen och vissa styrelseledamöter kallats vid behandling av särskilda ärenden.

Arbetsutskottet har hållit 10 sammanträden.

De kollektivt anslutna medlemmarna i föreningen ha utgjort 2.479 och de till föreningen direkt anslutna 818 personer. Det sammanlagda medlemsantalet har sålunda varit 3.297, vilket innebär en ökning med 181 medlemmar.

För att bereda möjlighet för även andra än inom den civila statsförvaltningen anställda kvinnliga befattningshavare att vinna inträde i föreningen beslöts vid årsmötet den 27 november 1947 sådan ändring av föreningens stadgar, att inträde numera står öppet för »kvinnliga befattningshavare inom statsförvaltningen och institutioner med statsanslag».

Tillika beslöts, att styrelsen skulle inom sig utse två vice ordförande i stället för såsom förut en.

Föreningens representation.

Statens lönenämnd.

Fru Jane Broström.
Fröken Aina Rydberg, suppleant.

Statens likalönskommitté.

Fru Karin Almgren.

Statens befordringsnämnd.

Fru Jane Broström, suppleant.

TCO:s statstjänstemannasektion.

Fröken Aina Rydberg.

TCO:s likalönskommitté.

Fröken Margareta Meurling.

TCO:s representantskap.

Fröken Aina Rydberg.
Fru Karin Almgren, suppleant.

Svenska Kvinnors Nationalförbund.

Fröknarna Karin Egerström och Alfhild Bring.
Fröknarna Elsa Östlind och Gerd Erikson, suppleanter.

Svenska Opendoor-gruppen.

Fröknarna Karin Egerström och Ruth Gottheil.

Enligt beslut vid årsmötet 1947 är föreningen sedan den 1 januari 1948 ansluten till **Yrkeskvinnors Samarbetsförbund**. Föreningen representerades vid YSF:s ordinarie landsmöte i Linköping den 12—13 juni 1948 av fruarna Karin Almgren och Thyra Pege samt fröken Dagmar Lindgren.

II. FÖRENINGENS VERKSAMHET.

I. Framställningar och initiativ.

Länsstyrelserna.

Den 22 mars 1948 har Kungl. Maj:t tillkallat sakkunniga för att inom inrikesdepartementet biträda med utredning om länsstyrelsernas organisation och ställning inom den lokala förvaltningen. Med anledning härav har

föreningen i skrivelse till de sakkunniga den 31 mars 1948 hemställt, att föreningen måtte beredas tillfälle att redan på ett förberedande stadium taga del av blivande förslag samt inkomma med yttrande i fråga om de personalkategorier, som föreningen företräder.

Det i årsberättelsen för arbetsåret 1946/47 omnämnda, då ännu icke avgjorda ärendet angående en kvinnlig tjänstemans besvär över vederbörande länsstyrelses utnämning till kontorist i lönegraden Ca 13 av en manlig tjänsteman med avsevärt kortare anställningstid i statstjänst, har sedermera avgjorts av Kungl. Maj:t, som bifallit besvären.

Föreningen har jämte andra organisationer av tjänstemän vid länsstyrelserna i januari 1948 deltagit i förhandlingar med länsstyrelsen i Kalmar angående åtgärder för avhjälpande av där rådande missförhållanden i fråga om tjänstelokaler. Vid förhandlingarna beslöts, att representanter för de deltagande personalorganisationerna skulle uppvakta chefen för inrikesdepartementet. Föreningens ordförande har sedermera deltagit i denna uppvaktning, vid vilken statsrådet meddelade att, om icke läget på arbetsmarknaden försämrades, föreläge möjlighet att erhålla byggnads- och arbetstillstånd för ombyggnad av länsstyrelsens arbetslokaler. Ombyggnadsarbete har numera påbörjats.

Föreningen har beviljats förhandlingsrätt i förhållande till samtliga länsstyrelser.

Biltrafiknämnden.

Med anledning av att principbetänkande angående omorganisation av statens biltrafiknämnd framlagts, har föreningen hos Kungl. Maj:t hemställt, att i samband med denna omorganisation lönegradsplaceringen av biträdespersonalen måtte hänskjutas till 1947 års biträdesutredning samt föreningen beredas tillfälle att på ett förberedande stadium taga del av förslaget och inkomma med yttrande däröver.

Lantmäteristaten.

Föreningen har gemensamt med föreningen Kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten avgivit yttrande över 1947 års lantmäterikommittés betänkande rörande organisation och avlöningsförhållanden m. m. vid lantmäteristyrelsen och länslantmäterikontoren. Då senare Kungl. Maj:ts proposition i ärendet framlades för riksdagen, visade det sig emellertid, att tjänsterna för de kvinnliga befattningshavarna betydligt nedskrivits under de sakkunnigas och föreningarnas förslag. För att om möjligt vinna någon förbättring i detta hänseende och i varje fall hålla dörren öppen för en ny framstöt i fråga om lönegradsplaceringen för ifrågavarande biträdesperso-

nal har föreningens ordförande jämte representanter för de kvinnliga befattningshavarna inom lantmäteristaten dels uppvaktat ledamöterna i den avdelning av jordbruksutskottet, som har att behandla ärendet, dels ock framfört sina synpunkter vid jordbruksutskottets sammanträde.

Riksdagens verk.

Då vissa ledamöter av lönenämnden för riksdagens verk skulle avgå den 30 juni 1948, har föreningen i skrivelse till Bankoutskottet hemställt, att en kvinnlig befattningshavare i riksgäldskontoret måtte utses till ledamot av nämnden, vilken framställning bifallits såtillvida, att den av föreningen föreslagna tjänstemannen utsetts till suppleant.

Föreningen har avgivit yttrande över det av 1947 års löne- och pensionskommitté för riksdagens verk i juni 1948 avgivna förslaget till avlöningsreglemente för riksdagens verk och därvid särskilt gjort invändning emot den av kommittén föreslagna bestämmelsen, att tjänsteman skall vara pliktig att efter beslut av riksdagen låta förflytta sig till tjänstgöring hos bankaktiebolag, i vilket staten innehar mer än hälften av aktiekapitalet.

Inom såväl riksbanken som riksgäldskontoret har under året förekommit besvärshärenden beträffande tjänstetillsättningar och även, inom riksgäldskontoret, avgång ur tjänst, vilka varit av principiell betydelse. Föreningen har i dessa fall lämnat sitt stöd åt berörda kvinnliga befattningshavare.

Äldre kvinnliga befattningshavares pension.

Föreningen har i december 1947 till Kungl. Maj:t ingivit framställning, att till 1948 års riksdag måtte framläggas proposition om sådan omreglering av pensionerna till de före den 1 juli 1939 pensionerade kvinnliga befattningshavarna inom civilförvaltningen, att pensionerna beräknas som om rätt till uppflyttning i vederbörande lönegrads högsta löneklass förelegat vid avgången ur tjänst. Därefter har föreningen delgivit statskontorets yttrande över framställningen, enligt vilket statskontoret i nuvarande statsfinansiella läge icke ansåg sig kunna tillstyrka en utgiftsökning av ifrågakommande storleksordning. Någon ändring har därför icke uppnåtts.

Biträdespersonalens befordringsgång.

Inom finansdepartementet har utarbetats en P. M. angående reglering av befordringsförhållandena för aspiranter å vissa befattningar i 1—11 lönegraderna (expeditionsvakter). Enligt detta förslag skulle expeditionsvak-

terna placeras i Cf 7 och efter 1 1/2 år befordras till Ce 9. Deras begynnelselöner skulle sålunda komma att överstiga begynnelselönen för biträdesgraderna på högsta dyrort med 63 kronor i månaden. Efter 1 1/2 år skulle skillnaden mellan dessa två befordringsgångar vara 72 kronor i månaden. Med anledning härav har föreningen den 9 mars i år ingivit en underdånig skrivelse med hemställan, att Kungl. Maj:t täcktes taga under övervägande provisoriska åtgärder till avhjälpande av biträdespersonalens eftersättande i ifrågavarande hänseende.

1947 års biträdesutredning har den 22 september 1948 framlagt promemoria angående villkor och förutsättningar för anställande av biträden i vissa lönegrader inom den civila statsförvaltningen. Föreningen har efter remiss från finansdepartementet avgivit yttrande däröver och bl. a. föreslagit överförande av vissa arbetsuppgifter till högre lönegrader.

Utöver vad här ovan särskilt nämnts, har styrelsen under det sistförflutna arbetsåret liksom förut gjort åtskilliga framställningar och uppväktat i avlöningsfrågor samt lämnat medlemmarna råd och anvisningar i fråga om tillämpningen av bestämmelser om lönegrads- och löneklassplaceringar, semesterar och arbetsförhållanden i övrigt.

Vidare har föreningen till TCO ingivit yttranden i olika ärenden, bl. a. över 1944 års personalutrednings betänkande, del II, angående personal med teknisk utbildning, erfarenheter vid tillämpningen av det nya avlöningsreglementet samt revision av tjänsteförteckningen.

2. Verksamheten i övrigt.

För att stärka kontakten med medlemmarna utanför Stockholm och nå nya kategorier statsanställda kvinnliga tjänstemän har föreningens ordförande under år 1948 företagit resor till ett flertal städer, såsom Uppsala, Gävle, Linköping, Jönköping, Falun, Örebro, Karlstad och Göteborg. Ordföranden har därvid hållit orienterande föredrag rörande vissa löne- och anställningsfrågor samt föreningens arbete och syftemål. Efter föredragen ha anordnats samkväm, varjämte de närvarande beretts tillfälle att framställa frågor och diskutera sina anställningsproblem. Detta sätt att stärka samhörigheten mellan medlemmarna och föreningen har visat sig synnerligen värdefullt och mötts av stort intresse.

Vid ordförandens besök i Göteborg den 14 maj 1948 bildades en personalförening för den kvinnliga kanslipersonalen vid hovrätten för Västra Sverige jämte underlydande domsagor. Enligt beslut vid dess konstituerande

sammanträde har den antagit benämningen föreningen Den kvinnliga kanslipersonalen under hovrätten för Västra Sverige.

Den 14 juni 1948 bildades i Jönköping med biträde av fröken Dagmar Lindgren en personalförening för den kvinnliga kanslipersonalen vid Göta hovrätt jämte underlydande domsagor.

Den 29 oktober 1948 bildades vid sammanträde i Stockholm en personalförening för den kvinnliga kanslipersonalen vid Svea hovrätt jämte underlydande domsagor samt vattendomstolarna.

Föreningen har förhandlingsrätt i förhållande till de tre nämnda hovrätterna.

Dessutom ha personalföreningar med anslutning till föreningen kvinnor i statens tjänst under året bildats dels av Kungl. Bibliotekets och Universitetsbibliotekens kvinnliga assistent- och biträdespersonal, dels ock av riksbankens kvinnliga befattningshavare.

Föreningens styrelse har den 27 maj 1948 å Margareta hushållsskola anordnat ett propagandamöte med téksamkväm, till vilket ett 70-tal kvinnliga statstjänstemän i Stockholm inbjudits. Anföranden hölls av ordföranden och fröken Margareta Meurling, varefter de närvarande bereddes tillfälle att framställa frågor rörande sina tjänsteproblem.

Föreningens 40-årsjubileum

högtidlighölls den 15 mars 1948 med middag i Grand Hotel Royals festvåning, till vilken omkring 160 personer infunno sig. Vid middagen talade — förutom ordföranden, som höll festtalet — undervisningsrådet Hildur Nygren för TCO, doktor Hanna Rydh för Fredrika-Bremerförbundet, stadsfullmäktigen Lisa Svanberg för Yrkeskvinnors Samarbetsförbund, fru Märta Lindgren för Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten, fru Thyra Pege för Länsstyrelsernas kvinnliga befattningshavares riksförbund, fröken Margareta Meurling för Pensionsstyrelsens kvinnliga tjänstemäns förening, fru Frida Walroth i egenskap av en av de första styrelseledamöterna, fru Helga Engwall-Wretman till de inbjudna herrarna, fröken Ingeborg Welander för Kvinnliga telefontjänstemannaföreningarnas centralförening, generaldirektören E. Stridsberg, statsrådet Karin Kock och slutligen förste vice talmannen i andra kammaren Karl Magnusson.

Efter middagen sjöng fru Margareta Kjellberg visor till luta, bl. a. en för tillfället komponerad visa om föreningen och dess fem hittillsvarande ordförande.

Till fröken Hanna Olsen, föreningens kassaförvaltare sedan 34 år, överlämnades av statsrådet Kock Patriotiska Sällskapets guldmedalj av andra storleken.

III. MEDDELANDEN.

Statens allmänna avlöningsreglemente, Saar (SFS nr 436/1948) samt Kungl. Maj:ts kungörelse med övergångsbestämmelser till nämnda reglemente (SFS nr 543/1948) trädde i kraft den 1 juli 1948.

Handbok rörande statsjänstemännens löner, författad av huvudsekreteraren i 1945 års lönekommitté kanslirådet Folke Ericsson och omnämnd i föregående årsberättelse, är under tryckning på Tidens förlag. Den är avsedd att utgivas i samråde med TCO, Statstjänarkartellen och Statstjänstemännens Riksförbund. Bokhandelspriset är satt till 6:— kronor.

Föreningens ekonomi.

Föreningens ekonomi är fortfarande god. Inkomsterna ha under året uppgått till 29.390: 93 kronor och utgifterna till 20.168: 64 kronor. Föreningens tillgångar belöpa sig till 20.540: 27 kronor.

Medlemsavgiften under verksamhetsåret 1947/48: 15 kronor för direktansluten medlem, 10 kronor för kollektivt ansluten samt 5 kronor för kollektivt ansluten medlem, jämväl tillhörande annan organisation, som till TCO erlägger avgift.

Till sist rikta vi till alla och envar en vädjan att var på sitt håll söka värva nya medlemmar samt att sprida kännedom om vår förening och det bistånd, som styrelsen vid behov lämnar i frågor rörande våra tjänsteförhållanden.

Föreningens kansli, Regeringsgatan 76, n. b., Stockholm, telefon 21 69 22, hålles öppet alla helgfria vardagar utom lördagar kl. 14—16. Ombudsmanen träffas å samma adress, telefon 11 93 22, tisdagar och fredagar kl. 14—17.30.

Stockholm den 31 oktober 1948.

Karin Almgren

Aina Rydberg

Margareta Meurling

M. Wikström